

Örnutfodringen vintern 1987/88

Gunnar Lignell

Vintersäsongen 1987/88 kom att bli det sjätte året som Västmanlandsåtlarna var anslutna till riksföreningen ÖRN-72. Riksföreningens syfte är att genom vinterutfodring på ca. 40 platser i främst Västsverige, hjälpa örarna genom vinterns vedermödor. ÖRN-72 verkar också aktivt för att, genom information om våra rovfåglar, öka förståelsen för deras roll i naturen.

Västmanlandsåtlarna

Antalet örnåtlar i Västmanland var fem under säsongen. Vintern var mild och längre snöfattig, varför åtlingen underlättades. Några allvarliga störningar har inte rapporterats från åtlarna.

Arbetsinsatsen vid åtlarna

Mängden utlagt foder ökade med 30% jämfört med föregående säsong och antalet utfodringstillfällen med 22%. Således ökade mängden utlagt foder per utfodringstillfälle till 100,8 kg jämfört med 94,3 kg säsongen innan. Alla åtlar, utom Västerås, ökade både sin arbetsin-

sats och antalet utlagda kilo foder. Under de hittills genomförda sex utfodringssäsongerna har drygt 66 ton foder lagts ut vid 671 tillfällen. Utvecklingen av antalet utfodringstillfällen och utlagt foder illustreras i figureerna 1 och 2. Säsongen 1987/88 framgår av tabell 1.

Örnobservationer

Aldrig tidigare har så många örnar observerats vid åtlarna som under säsongen 1987/88. Speciellt glädjande är att konstatera, att samtliga åtlar har besöks av havsörn. Under den senare delen av utfodringen sågs ytterligare fyra havsörnar i närheten av västeråsåteln, dock utan att observeras utnyttja den. De båda mälaråtlarna har en färre havsörn per åtel jämfört med föregående säsong, men detta kompenseras av "skogsåtlarna" som har havsörnar av alla tre ålderskategorierna. Det totala antalet havsörnar på åtlarna under säsongen var 13 och antalet kungsörnar 31-33. Observationerna under den senaste säsongen redovisas i tabell 2.

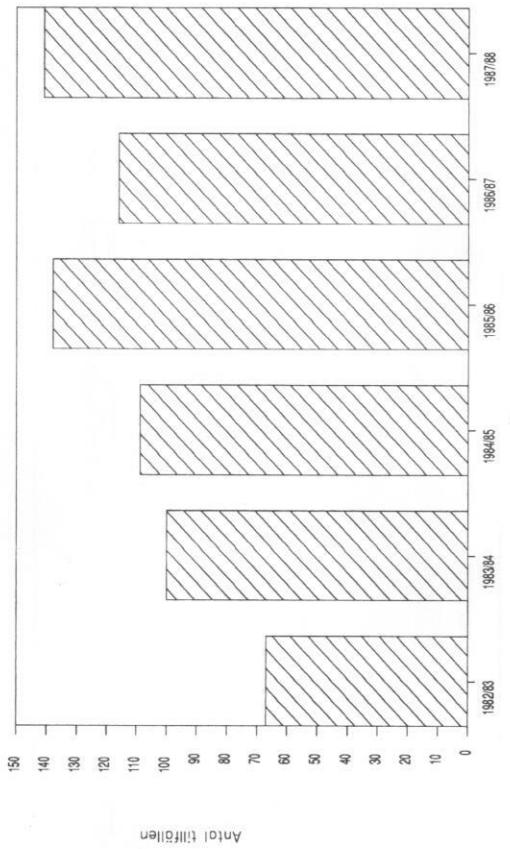
Tabell 1. Arbetsinsats säsongen 1987/88 Västmanlandsåtlarna.

Åtel	Start-tidp.	Avslutning	Ant utfodr. tillfällen	Utlagt foder	Extra upph.
Västerfärnebo ¹	24/11	2/3	9	3260	16
Fagersta	12/11	17/3	41	3600	-
Ramnäs	5/11	16/3	44	3550	-
Västerås	28/11	16/2	10	1000	-
Köping	21/11	24/3	37	2800	-
Summa			141	14210	16

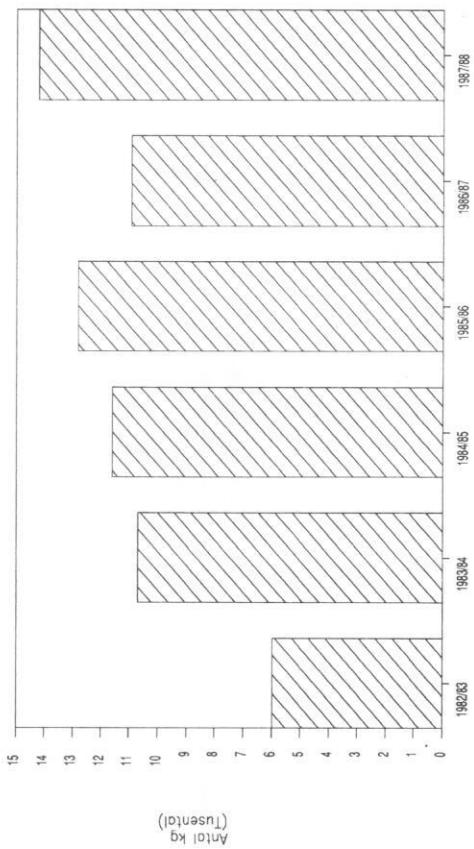
^{1)tidigare benämnd Norberg}

Tabell 2. Observationer säsongen 1987/88.

Åtel	ad	Havssörn subad	juv	ad	Kungsörn subad	juv
Västerfärnebo	1	1	1	1	2	2
Fagersta			1	1	5-6	2-3
Ramnäs	1	1	1	2	6	3
Västerås	3			2	2	3
Köping	2	1				
Summa	7	3	3	6	15-16	10-11

Figur 1. Antalet utfodringstillfällen 1982/83 - 1987/88.

Observationer 1982-1988

Materialen för observationer vid åtlarna börjar nu bli så pass omfattande att det blir meningsfullt att redovisa medelvärdet och åldersfördelning på alla observerade fåglar. Individbestämning av fåglarna är alltid vansklig att göra och flera av åtlarna har sina observationsplatser på ett sådant sätt att individbestämningen försvåras. Utbytet av fåglar mellan åtlarna och ev. unnyttjande

de av samma åtel flera år i rad är omöjligt att idag utreda när det gäller våra åtlar. Med dessa osäkerhetsfaktorer i minne kan vi i alla fall ge oss på en redovisning av de hittills genomförda sex säsongerna. För kungsörnens del är läget det, att 160 fåglar observerats vid åtlarna. Nära var tredje av dem har varit juvenila fåglar, en fjärdedel adulta och drygt 40 % har varit subadulta fåglar. Det är framförallt de gamla fåglarna, som uppvisar den starkaste variationen

Figur 2. Mängd utlagt foder 1982/83 - 1987/88.

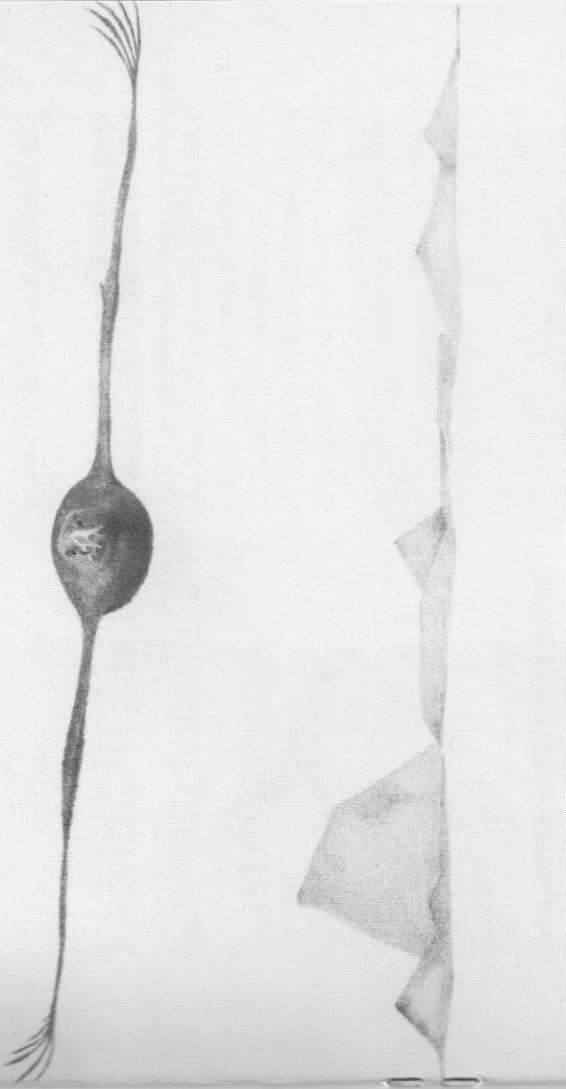
Tabell 3. Kungsörnar på västmanlandsåtlarna 1982-1988. Åldersfördelade. Den procentuella fördelningen inom parentes.

Säsong		adult	subadult	Ålder	juvenil	Summa
1982/83		7(26.9)	10(38.5)	9(34.6)	26(100)	
1983/84		11(39.3)	9(32.1)	8(28.6)	28(100)	
1984/85		3(13.6)	12(54.5)	7(31.8)	22(100)	
1985/86		6(20.7)	14(48.3)	9(31.0)	29(100)	
1986/87		6(25.0)	10(41.7)	8(33.3)	24(100)	
1987/88		6(19.4)	15(48.4)	10(32.3)	31(100)	
S:a 82-88		39	70	51	160	
Medeltal		6.5	11.7	8.5	26.7	
%-fordeln		24.3	43.8	31.8	100	

Teckning: Gunnar Forsman.

Tabell 4. Havsörnar på västmanlandsåtlarna 1982-88. Åldersfördelade. Den procentuella fördelningen inom parentes.

Säsong		adult	subadult	Ålder	juvenil	Summa
1982/83		4(50.0)	4(50.0)	-	8(100)	
1983/84		5(50.0)	3(30.0)	2(20.0)	10(100)	
1984/85		6(66.7)	2(22.2)	1(11.1)	9(100)	
1985/86		7(77.8)	-	2(22.2)	9(100)	
1986/87		6(60.0)	1(10.0)	3(30.0)	10(100)	
1987/88		7(53.8)	3(23.1)	3(23.1)	13(100)	
S:a 82-88		35	13	11	59	
Medeltal		5.8	2.2	1.8	9.8	
%-fordeln		59.2	22.4	18.4	100	

en under en hel säsong utan avbrott.
Transporter och övrigt arbete kring
åteln skall samordnas och ledas av nå-
gon, varför varje åtel har en ansvarig.
Under vintern 1987/88 fungerade föl-
jande personer som åtelansvariga.

Västerfärnebo: Bo Eriksson
Fagersta: Raimo Laurila
Rammäs: Karl-Gunnar Johnsson
Västerås: Bengt Johansson/Niclas
Backström
Köping: Göran Nilsson

Ansvaret för åtlarna

Åtlingen bygger på att flera frivilliga
ställer upp för att möjliggöra utfodring-

Ekonomi

Ekonomin har matningen möjlig-

LIGNELL: Örnutfodringen vintern 1987/88

gjorts genom bidrag från Stiftelsen för turism och friluftsliv i Västmanlands län (Ängsögruppen), Rotehållarnes i Västmanland besparingsfond, Surahammars och Fagersta kommuner, samt länsstyrelsen i Västmanlands län. ÖRN-72:s postgirokonto, 83 36 72-9, står öppet för alla som vill bidra till detta betydelsefulla arbete för våra största rovfåglar.

Gunnar Lignell, Jaktplansgatan 1 B,
723 48 Västerås

Kungsörn. Foto: Hans Larsson.

Figur 3. Havsörnar på västmanlandsåtlarna. Åldersfördelade.

